

संस्कृत

Basiscursus Sanskriet

In navolging van Yoga en Āyurveda is er in het Westen een groeiende belangstelling voor het Sanskriet, de taal waarin het Vedisch erfgoed is opgetekend. Meer en meer respect is er voor de universele reikwijdte van deze unieke, ‘oude’ taal, de precisie en bondigheid waarmee haar grammaticale regels zijn geformuleerd en het uitgebreide klankenpalet dat tot een muzikale recitatie uitnodigt.

Een serie cursussen begint met een kennismaking met de schrijfwijze van het Sanskriet, het Devanāgarī schrift, gevolgd door de grammatica en het opbouwen van een woordenschat. Na deze basiscursus wordt in de vervolgcursus dieper ingegaan op de diverse grammaticale elementen van het Sanskriet.

Daarna is er een traject dat een voorbereiding vormt voor het Cambridge IGCSE examen voor diegenen die zich op VWO niveau in het Sanskriet willen verdiepen. Wat Latijn en Grieks zijn voor het Westen, is Sanskriet voor India en aangrenzende landen.

De leergang Sanskriet is een gezamenlijk initiatief van de *School voor Praktische Filosofie en Spiritualiteit*, de *School voor Filosofie* en het *Instituut voor Vedische Studies*. Er is geen vooropleiding vereist. De leergang staat onder leiding van Johanna Smits. Zij heeft de Cambridge International Examinations in Sanskriet gedaan en heeft een langjarige ervaring in het intensief bestuderen van het Sanskriet.

सरस्वती (Sarasvatī)
Godin van de Wijsheid

Pāṇini proberen is Sanskriet leren

Wijsheid uit het Oosten voor ons in het Westen

Sanskriet is een van de oudste talen en is op een uitzonderlijke wijze gestructureerd via haar grammaticale regels die vastgelegd zijn in een kleine 4000 zinnestjes, Sūtra's genaamd. Deze Sūtra's gebruiken een minimum aan klanken, zijn precies en volledig en regelen de vorming van namen, definities, regels, waar ze gelden en niet gelden, uitzonderingen enzovoorts.

Het interessante is dat de grammaticale regels ook de regels van de schepping zijn. In dat kader is er nog een interessant gegeven over een modern gebruik van het Sanskriet. Wat weinigen weten, is dat de NASA claimt dat Sanskriet door zijn strikte grammaticale regels de meest geschikte taal is voor de ontwikkeling van computer programma's op het gebied van kunstmatige intelligentie. Hoe universeel kan het zijn.

In de serie van twaalf introductie lessen worden de volgende onderwerpen behandeld.

Les 1 — In deze eerste les wordt ingegaan op de essentie van een taal, wat is een taal, hoe verhouden zich klank en schrift, hoe is de structuur, wat is grammatica, wat is een betekenis? Ook wordt uitgebreid ingegaan waarom het belangrijk is kennis te nemen van Sanskriet en hoe de samenhang is met de Indo-Europese talen. Verder wordt getoond hoe de klinkers ontstaan uit de ‘onderliggende’ A-klank.

Les 2 — Deze les is gewijd aan de vier stadia van spraak en de stilte van waaruit klank, spraak en uitspraak gevormd worden. Er wordt ingegaan op de unieke systematiek van maat, ordening en precisie van de bouwstenen Svarāḥ (klinkers) en Vyañjanāḥ (medeklinkers) die tezamen het Sanskriet ‘alfabet’ vormen.

Les 3 — De derde les begint met de recitatie van de invocatie Pūrnamaḍaḥ van de Īsā Upaniṣad. Vervolgens wordt de link gelegd met de traditionele Westerse ‘oude’ talen, het Grieks en Latijn, en de moderne Europese talen. Er wordt ingegaan op de systematiek van naamvallen, van de Dhātu's (wortelvormen), zoals bijvoorbeeld Jñā en Vid.

Les 4 — In de vierde les wordt aandacht besteed aan de drie aspecten van taal: klank (fonologie), structuur (grammatica) en betekenis (semantiek). Daarnaast wordt de grammatica toegelicht in termen van universele wetten en worden samenstellingen met korte en lange klinkers geïntroduceerd.

Les 5 — Dit is een les waarin het Sanskriet in het licht van de Vedānta traditie wordt gezet: de Veda's, de Upaniṣads, de Bhagavad Gītā, de Rāmāyaṇa en de Mahābhārata, de Śrīmad Bhāgavatam enzovoorts. De achtergrond en het werk van de grote Sanskriet grammaticus Pāṇini wordt toegelicht.

Les 6 — In deze les worden de Māheśvarāṇi Sūtrāṇi geïntroduceerd aan de hand van hun mythologie. Er wordt op speelse wijze verdergegaan met het aanleren van klinkers en medeklinkers.

Les 7 — Verteld wordt hoe Pāṇini de Māheśvarāṇi Sūtrāṇi geopenbaard kreeg, hoe de gehele grammatica in iets minder dan 4000 Sūtra's is opgetekend en wat de Aṣṭādhyāyī, de Siddhānta Kaumudī en de Laghu Siddhānta Kaumudī in deze betekenen.

Les 8 — Deze les wordt besteed aan het fenomeen van de Pratyāhāra's, ultra effectieve, eenduidige afkortingen die in de Sūtra's gebruikt worden voor het beschrijven van de Sanskriet grammatica. Ook wordt aandacht gegeven aan het precies schrijven van de Sanskriet letters.

Les 9 — Sanskriet kent een lange geschiedenis in het Oosten en een wat kortere geschiedenis in het Westen. Westerse geleerden uit met name Engeland en Duitsland zijn in de 19e eeuw zeer geïnteresseerd geraakt in het Vedisch erfgoed en de Sanskriet taal. De bekende namen op dit gebied zijn Sir William Jones, Sir Monier Monier-Williams, Otto von Böhtlingk, Max Müller en James Ballantyne. Nog niet zo lang geleden was Sanskriet een verplicht vak op de Nederlandse universiteiten.

Les 10 — Deze les borduurt voort op hoe Sanskriet naar het Westen kwam, alsook de situatie in Nederland. Aandacht wordt besteed aan de immer groeiende populariteit van Yoga en Ayurveda. Er gloort een echte Sanskriet renaissance in India, Engeland en de Verenigde Staten. Interessant is, dat sommige klanken in het Westen onbekend zijn. Van de ṛ zijn bijvoorbeeld alleen nog in het Tsjechisch restanten te vinden.

Les 11 — Alle letters passeren nogmaals de revue in het letterspel. Verder wordt een introductie gegeven van en een oefening in Saṃyoga's (samenstellingen van medeklinkers).

Les 12 — In de laatste les van de serie van twaalf lessen wordt uitgebreid informatie gegeven over de Vervolgcurcus. Deze gaat dieper in op de diverse grammaticale elementen van het Sanskriet. Bijvoorbeeld onderwerpen als woordontwikkeling, Dhātu's (wortelvormen) en Pratyaya's (voor- en achtervoegsels), de naamwoorden, werkwoorden en het gebruik van het Monier Williams woordenboek en de Dhātu Pāṭha. Tenslotte is er een leesoefening.

De Basiscurcus wordt afgesloten met een evaluatie en het beantwoorden van vragen.

Basiscursus informatie

- Start:** in de week van 20 september 2021
- Wanneer:** wekelijks - dag en tijd te bepalen door de vestiging van de School voor Praktische Filosofie & Spiritualiteit
- Locatie:** de gebouwen van de School voor Praktische Filosofie & Spiritualiteit, onder voorbehoud: Amsterdam (Badhoevedorp), Breda, Deventer, Eindhoven, Groningen, Den Haag, Leeuwarden, Utrecht
- Studielast:** 3 uur per week (inclusief 2 uur les)
- Contact:** instituutvedischestudies@gmail.com

Sanskriet

De studie van de Sanskriet grammatica - Vyākaraṇa - is een van de Vedāṅga's, de aan de Veda's gerelateerde wetenschappen die een praktische toepassing geven van de filosofische principes die in de Veda's zijn verwoord. Het klassieke werk van de Sanskriet grammatica is de Aṣṭādhyāyī van de grammaticus Pāṇini. Het is een meesterwerk van logische ordening en kunstzinnige vormgeving dat de geest diepte en scherpte geeft. De bijna 4000 Sūtra's gebruiken een minimum aan klanken en zijn helder en precies.

De studie van Sanskriet in onze tijd vraagt een gefaseerde en een voor ons meer toegankelijke methode met betrekking tot de diverse grammaticale onderwerpen. In de cursus wordt daar uitgebreid rekening mee gehouden, zodat het Sanskriet zich stap voor stap voor de cursist ontvouwt. Veel aandacht wordt besteed aan een correcte uitspraak en de recitatie van invocaties en Śloka's. De woordenschat wordt opgebouwd mede aan de hand van woorden en begrippen uit de Vedānta filosofie, de Āyurveda en de Vedische astrologie.

Basiscursus

De cursus begint met twaalf lessen waarin het accent ligt op de klanken en klanksamenstellingen van het Sanskriet. Daarnaast wordt uitgebreid aandacht besteed aan het leren lezen en schrijven van het Devanāgarī schrift.

Vervolgcurcus

In de vervolgcursus van vijf trimesters komt aan bod hoe woorden worden gevormd vanuit Dhātu's (wortelvormen) met behulp van Pratyaya's (voor- en achtervoegsels). Verder staan Nāman's (naamwoorden), Kriyā's (werkwoorden), Sandhi (samensmelting) en Samāsa's (samengestelde woorden) op de agenda. Ook wordt aandacht besteed aan het gebruik van het Monier Williams woordenboek en de Dhātu Pāṭha.

IGCSE examen

Het derde deel van de cursus is een voorbereiding op het Cambridge IGCSE examen dat in het Engels wordt afgenomen, een traject dat ongeveer drie jaar duurt. De examenvereisten zijn uitgebreid gedocumenteerd op: www.sanskritexams.org.uk. De boeken die in dit traject worden gebruikt zijn Rāma 1 en 2, de Mahābhārata boeken en de Epic Civilization Course alsmede meer recent materiaal dat op de site van ISER te vinden is.